Hälso- och sjukvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Psykiatri
Caroline Palo

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2020-11-26

HSN 2020-0988

Hälso- och
sjukvårdsnämnden

Yttrande över motion 2020:28 av Elinor Odeberg m.fl. (S) om att öppna specialiserad mottagning för vårdpersonal med psykisk ohälsa

Ärendebeskrivning

Regionstyrelsen har begärt att hälso- och sjukvårdsnämnden ska yttra sig över motion 2020.28. I motionen föreslår Elinor Odeberg m.fl. (S) att en psykiatrisk mottagning specialiserad på vårdpersonal med psykisk ohälsa, likt den som tidigare fanns på Ersta, återuppbyggs och att vårdpersonal garanteras psykologiskt stöd inom ramen för företagshälsovården för att minska risken för psykisk ohälsa hos personalen.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Motion 2020:28 av Elinor Odeberg m.fl. (S)

Ärendets beredning

Ärendet har beretts i psykiatriberedningen.

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar följande:

Tjänsteutlåtande över motion 2020:28 om att öppna specialiserad mottagning för vårdpersonal med psykisk ohälsa överlämnas till regionstyrelsen som nämndens yttrande.

Förvaltningens motivering till förslaget

Bakgrund

Ersta Diakonisällskap hade avtal med Stockholms läns landsting från 70-talet till för två år sedan. Sista avtalet tecknades med en giltighetstid

2017-01-01 till 2018-12-31. Uppdraget i det avtalet omfattade ett differentierat utbud i psykiatrisk öppenvård samt heldygnsvård med 13 vårdplatser. Vårdgivarens insatser skulle i första hand rikta sig till vårdpersonal i landstingets verksamhet som var i behov av psykiatrisk vård på specialistnivå samt viss beroendevård. Mot bakgrund av att avtalet hade tecknats utan föregående konkurrensutsättning, beslutade hälso- och sjukvårdsnämnden den 30 januari 2018 att uppdra åt hälso- och sjukvårdsdirektören att upphandla öppen och sluten psykiatrisk specialistvård för vuxna i region Stockholm enligt lag (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU). Uppdraget utökades i upphandlingen till att omfatta alla medborgare och med ett särskilt ansvar för att behandla sjukvårdspersonal/ personal i kontaktyrken i behov av specialistpsykiatrisk vård. Capio Hjärnhälsan AB vann upphandlingen och hälso- och sjukvårdsnämnden beslutade den 19 juni 2018 att hälso- och sjukvårdsdirektören tecknade avtal med Capio under de innevarande åren till och med 2023.

Den pågående pandemin har varit en utmaning för hela Region Stockholm och inte minst hälso- och sjukvården. En stor kraftsamling och ett betydande omställningsarbete har genomförts för att klara av att ge invånarna den hälso- och sjukvård som covid-19 har krävt. Då covid-19 är en ny sjukdom och det därmed initialt saknades kunskap och erfarenhet om sjukdomen, har det inneburit osäkerhet och stress för medarbetarna inom hälso- och sjukvården som också har fått arbeta långa arbetspass för att bemanna alla vårdplatser som de sjuka patienterna har fordrat för sin vård.

Tidiga stödinsatser är viktigt för att förebygga ohälsa. Region Stockholm har under den pågående pandemin vidtagit flertalet åtgärder för att erbjuda medarbetarna inom hälso- och sjukvården adekvat stöd och därigenom minska risken för att ohälsa uppstår. Inom Region Stockholms särskilda sjukvårdsledning (RSSL) har en särskild funktion avseende krisstöd funnits och bemannats av kompetens från Regionalt kunskapscentrum för kris- och katastrofpsykologi. Kunskapscentrumets huvuduppgift är att främja hälsa och förebygga psykisk ohälsa såväl i vardagssjukvårdens krissituationer som vid katastrofer. Krisstödsfunktionen i RSSL har bland annat arbetat proaktivt med att etablera, initiera och genomföra personalstöd.

Medarbetare och chefer inom hälso- och sjukvården har erbjudits psykologiskt stöd både på grupp och individnivå som har genomförts av regionens upphandlade leverantör av akut krisstöd. Stödet har erbjudits antingen fysiskt på plats eller via digitala kanaler och har varit centralt finansierat. Krisstödet erbjuds alltjämt och utöver det finns även, fram till årsskiftet med möjlighet till förlängning, möjlighet till särskilt samtalsstöd för medarbetare och chefer via regionens företagshälsovård.

Överväganden
Medarbetare som arbetar inom hälso- och sjukvården har möjlighet till krisstöd och företagshälsovård. Vid behov av fortsatt eller ökad psykiatrisk vård ska detta i första hand ske i primärvården i samverkan med företagshälsovård eller via remiss eller egenremiss till Capios öppenvårdsmottagning på Södermalm eller heldygnsvård i Järfälla.

Hälso- och sjukvårdsnämnden genomför löpande uppföljning av avtalet med Capio och bedömer att verksamheten uppfyller uppställda krav som ingår i avtalet. För närvarande har verksamheten en kapacitet att ta emot sjukvårdspersonal och det finns möjlighet att komma till mottagningen och vistas på heldygnsvården både diskret och avskilt. Det föreligger för närvarande inte någon större ökning av remisser på grund av covid-19, men hälso- och sjukvårdsnämnden följer utvecklingen med täta kontakter och löpande rapportering från vårdgivaren. I övriga psykiatriska avtal i regionen, både egen regi samt upphandlade, finns det ytterligare kapacitet att ta emot patienter som har behov av psykiatrisk specialistvård.

Sammantaget bedömer hälso-och sjukvårdsnämnden att det i dagsläget finns ett brett utbud av vård för vårdpersonal med psykisk ohälsa och utmattningstillstånd i Region Stockholm genom vidtagna åtgärder och gällande avtal. Det föreligger inga behov av att utöka vården för detta ändamål oavsett driftsform.

Ekonomiska konsekvenser
Det akuta krisstödet till vårdpersonal har finansierats med centrala medel och har till och med september kostat cirka 14,5 miljoner kronor och är en viktig insats för att förhindra uppkomst av psykisk ohälsa. Kostnader för att medarbetarna ska ha tillgång till psykiatrisk specialistvård följer upphandlat avtal.

Konsekvenser för patientsäkerhet
Förslaget till beslut har oförändrade konsekvenser för patientsäkerheten.

Konsekvenser för jämlik och jämställd vård
Förslaget till beslut har oförändrade konsekvenser för jämlik och jämställd vård.

Miljökonsekvenser
Förslaget till beslut har oförändrade konsekvenser för miljön.

Administrativa konsekvenser
Förslaget till beslut har oförändrade konsekvenser för administrationen.

Björn Eriksson
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Anna Ingmanson
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till
Regionstyrelsen

Godkänd av Björn Eriksson, 2020-11-26

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET

Ankom
Region Stockholm
2020 -06- 23
Dnr RS 2020-0544

MOTION
2020-06-23

2020:28

Öppna specialiserad mottagning för vårdpersonal med psykisk ohälsa

Att arbeta nära människor kan vara såväl psykologiskt belönande som psykologiskt belastande. Vårdpersonal möter människor i svåra livssituationer och måste ofta förlika sig med faktorer som de inte själva kan påverka. Vårdpersonal är med både när liv blir till och när liv släcks. De stöttar anhöriga och de håller patientens hand in i det sista. De botar och lindrar, men ibland räcker deras insatser inte till. Känslan av att ha gjort det bästa möjliga för patienten är central för förutsättningarna att hantera förluster och känna ork, lust och energi i det fortsatta arbetet.

Därför är det av största vikt att personalens förutsättningar står i centrum för personalpolitik, resurstilldelning och styrning av hälso- och sjukvården. Det är avgörande för kompetensförsörjningen både i termer av att behålla personal och nyrekrytera.

Men det finns också riskfaktorer i arbetet som gör att det behövs ett extra skyddsnät. Statistik för sjukskrivningar visar att arbete i kontaktyrken innebär en ökad risk för samvetsstress och utmattning. För den med beroendeproblematik kan det vara extra sårbart att arbeta inom vården.

Fram till 2018 fanns det en psykiatrisk klinik på Ersta som var unik i landet med att vara specialiserad på vårdpersonalens särskilda etiska stress och utmattning. Det fanns en kompetens som byggts upp under 50 års tid och som var mycket uppskattad av patienterna. I samband med en bredare upphandling 2018 som styrdes av lägsta pris fick Erstas non-profit-klinik läggas ned till förmån för aktiebolaget Capio.

Aktörsbytet och upplösningen av kliniken är ett av många exempel på hur fel det blir när upphandlingslagstiftningen får styra vårdens utveckling mer än regioninvånarnas behov. Vi socialdemokrater motsatte oss beslutet då och gör det fortsatt.

Med den oerhört tuffa arbetsbelastning vårdpersonalen arbetet med under corona-pandemin och den vårdskuld som följer, är frågan åter högaktuell. Forskning från sars-pandemin visar att vårdpersonalen som vårdade sars-patienter hade väsentligt ökad risk för psykisk ohälsa. Regionen måste skyndsamt agera för att vårdpersonal med psykisk ohälsa kan få rätt stöd i rätt tid och psykiatrisk vård vid behov.

En psykiatrisk mottagning som är specialiserad på vårdpersonal behöver därför återuppbyggas. För att undvika att samma situation åter spelas upp, där en av alla parter uppskattad aktör tvingas lägga ned för att ett riskkapitalbolag förmår att lägga ett lägre anbud, behöver den inrättas i egen regi. Därtill krävs en stärkt psykologisk kompetens inom ramen för företagshälsovården och ett systematiskt arbetsmiljöarbete för att minska risken att personal slits ut.

Därför yrkar vi

att en psykiatrisk mottagning specialiserad på vårdpersonal med psykisk ohälsa, likt den som tidigare fanns på Ersta, återuppbyggs

att det garanteras psykologiskt stöd inom ramen för företagshälsovården och ett systematiskt arbetsmiljöarbete bedrivs för att minska risken för psykisk ohälsa hos personalen

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET

MOTION
2020-06-23

Elinor Odeberg (S)

Robert Johansson (S)

Lowisa Anderzon (S)